

Komise pro životní
prostředí AV ČR

Hnutí DUHA

GREENPEACE

green circle
zelený kruh
Asociace ekologických organizací

klimatická koalice
společně pro klima

LIMITY
JSME
MY

STUŽ

Vážený pan
Mgr. Bohuslav Sobotka
předseda vlády ČR
Úřad vlády ČR
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

V Praze dne 16. října 2015

Otevřený dopis k rozhodnutí o limitech těžby hnědého uhlí

Vážený pane předsedo vlády,

v návaznosti na Vaši pozici k otázce limitů těžby hnědého uhlí, kterou jste zveřejnil, a v souvislosti se zasedáním vlády v Ústeckém kraji cítíme povinnost informovat Vás o vážných problémech, které jste nezmínil.

Uvedl jste, že v případě povrchového lomu Bílina není s prolomením limitů problém, nikdo není proti a nikdo nepochybuje, že uhlí z tohoto velkolomu bude potřeba. V případě velkolomu ČSA jste řekl, že je situace nejasná.

Dle návrhu ministra průmyslu Jana Mládka se má po prolomení limitů těžba na Bílině přiblížit na pouhých 170 metrů k obci Braňany a 330 metrů k obci Mariánské Radčice. Limity těžby z roku 1991 však z důvodů ochrany proti hluku a prašnosti a nutnosti dodržet hygienické předpisy ve všech obydlených územích důsledně dodržují vzdálenost 500 metrů od obytné zástavby. Její zkrácení by mělo z hlediska ochrany zdraví a kvality života obyvatel silně negativní dopady, a navíc by se stalo riskantním precedentem. V případě kratší vzdálenosti než 500 metrů totiž podle dostupných hlukových a rozptylových studií není možné dodržet platné hygienické limity pro hluk a imise prachu ani při použití dodatečných protihlukových a protiprašných opatření. Posunutím hranice limitů a hrany dolu na 170, resp. 330 metrů k obytné zástavbě by vláda otevřela cestu k tomuto porušení platné legisla-

tivy. Obyvatelům obcí uvažovaný posun limitů vadí a nesouhlasí s ním (viz např. článek MF Dnes „[Nechci rypadla za plotem](#)“ ze dne 24. 9. 2015).

Prolomení limitů pouze na Bílině by způsobilo dle studie Univerzity Karlovy pro MPO zdravotní a další externí náklady vyčíslené na 10 miliard korun pouze na území ČR (a dalších 130 miliard korun na území ostatních členských zemí EU). Podle této studie dosahují externí náklady na tunu vytěženého uhlí až 890 Kč. V současnosti tyto náklady nesou především veřejné rozpočty, zdravotní pojišťovny a občané; firmy těžící a spalující hnědé uhlí se na jejich úhradě podílejí v zanedbatelném rozsahu. Férové zahrnutí externích nákladů do ceny uhlí (tzv. internalizace) by pak zvýšilo jeho cenu přibližně na dvojnásobek oproti nynějšímu stavu. Jako premiér byste měl dopady na zdraví a kvalitu života obyvatel, stejně jako uvedenou zátěž pro veřejné rozpočty, ve svém rozhodování zohlednit.

Spálení hnědého uhlí, které leží pod zemí za limity těžby, by způsobilo emise asi 1 350 milionů tun CO₂. To by odpovídalo více než desetinásobku všech ročních emisí skleníkových plynů České republiky, která je už nyní jedním z největších producentů skleníkových plynů na obyvatele v rámci Evropské unie.

Ani jasná potřeba uhlí, které se nachází za limity velkolomu Bílina, není prokázána. Dle Státní energetické koncepce ČR, kterou Vaše vláda schválila, bude potřeba hnědého uhlí v roce 2040 o 73 procent nižší než dnes. Propočty dostupnosti této suroviny, které provedlo Ministerstvo průmyslu a obchodu, ukazují, že v roce 2040 bude i při úplném zachování limitů těžba vyšší než potřeba dle Optimalizovaného scénáře SEK.

Konstatování, že nikdo není proti prolomení limitů na velkolomu Bílina, neodpovídá skutečnosti. Petice severočeských lékařů a lékařek, stanoviska vědců a ústavů AV ČR, rozvojových, humanitárních a ekologických organizací s desítkami tisíc členů a podporovatelů, aktivity občanských iniciativ, ale hlavně vyjádření obyvatel Mariánských Radčic a Braňan jasně dokládají, že silné hlasy proti prolomení (zejména pak v konkrétní podobě nyní navrhované Ministerstvem průmyslu a obchodu) zde jsou. Stejně tak silné jsou i argumenty pro úplné zachování limitů.

Velmi nás znepokojuje, že – v rozporu se Státní energetickou koncepcí ČR, energetickými experty i tvrzeními ministra průmyslu – označujete zachování limitů a dlouhodobě plánované postupné ukončení těžby na velkolomu ČSA za nejasné. Uvádíte tak do nejistoty všechny zúčastněné, od obyvatel města Horní Jiřetín a osady Černice až po zaměstnance těžební společnosti.

Limity těžby byly stanoveny v roce 1991 po rigorózní odborné debatě jako slib místním lidem, že komunistická devastace jejich kraje končí. Podle důvodové zprávy byly limity stanoveny jako „*nepřekročitelné hranice v území, za nimiž nesmí být těžbou přímo narušovány a likvidovány (...) sídelní struktura a infrastruktura zajišťující život v území*“. Tato jejich funkce je dnes důležitá a nenahraditelná stejně

jako před 24 lety. Limity těžby nebyly a nejsou žádným extrémním a nepromyšleným opatřením, ale kompromisním řešením, v jehož rámci může v severních Čechách pokračovat povrchová těžba hnědého uhlí až do roku 2052 (velkolom Vršany). Zpochybňovat tento kompromis znamená pohrávat si s důvěrou občanů, že stát (resp. vláda) je schopen a ochoten své slovo dodržet.

Vážený pane předsedo vlády, Vaše pozice k otázce limitů těžby je samozřejmě na Vašem uvážení a rozhodnutí vlády musí být pouze svobodným rozhodnutím ministrů a ministryň. Věříme však, že při tomto rozhodnutí zohledníte všechna rizika a dopady na veřejné zájmy a obyvatele dotčených obcí. Naopak pevně doufáme, že lobbying vlastníků těžebních firem, kteří se snaží prolomením limitů prosadit pokračování svého podnikání na úkor státu a jeho zájmu, oslyšíte.

S pozdravem

Za **Komisi pro životní prostředí Akademie věd ČR** MUDr. Radim Šrám, DrSc.

Za **signatáře výzvy severočeských lékařů** MUDr. Petr Končel a MUDr. Adrian Javorek

Za **Zelený kruh** Mgr. Marta Kotecká Misíková, ředitelka

Za **Klimatickou koalici** Mgr. Petra Honcová, koordinátorka

Za **Hnutí DUHA** RNDr. Jiří Koželouh, programový ředitel

Za **Greenpeace ČR** Jan Rovenský, vedoucí energetické kampaně

Za **občanské sdružení Kořeny Litvínov** Ing. Tereza Otcovská

Za **Společnost pro trvale udržitelný život** Ing. Jiří Dlouhý, předseda

Za **občanskou iniciativu Limity jsme my** Mgr. Petra Němcová

Kontakt: Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, e-mail: jiiri.kozelouh@hnutiduha.cz, mob:

723 559 495